

Projektopgave uge 5, 2005
Overordnet emne: De(t/n) gjorde en forskel
Delemne:

De hvides indflydelse på indianernes tilværelse

Høvding Crazy Horse

General Custer

Af Mette Louise, 9.a Hobro Nordre Skole

Indhold:

Indledning	3
Problemformulering	3
Afgrænsning	3
Forhistorie	4
De første nybyggere	4
Historien om Pocahontas	5
Flere nybyggere	6
Europæernes magtkampe	7
Indianernes kulturer og levemåder	8
Slaget ved Little Big Horn og massakren ved Wounded Knee	10
Mediernes fremstilling af indianerne	10
Indianerne i dag	11
Kasinoer i reservaterne	12
Uddannelse til indianerne	13
Konklusion	14
Litteraturliste	15

Indledning

Jeg har valgt at beskæftige mig med indianerne, fordi jeg synes, at historien omkring, hvordan de levede, og hvordan de blev fordrevet af de hvide, er meget spændende. Jeg har været ved et indianerreservat i Vancouver i Canada og er blevet fascineret af indianernes historie, og hvordan deres kultur har ændret sig, efter at de hvide kom og tog deres land. Det har også fået mig til at tænke over, om indianerne kan lide at være i reservaterne, og hvordan indianerne lever i dag i forholdt til, hvordan de levede engang.

Problemformulering

De hvide gjorde en stor forskel for indianerne, da de tog deres land.

Hvorfor tog de hvide indianernes land?

Hvilke konsekvenser har det fået for indianerne, at de hvide tog deres land?

Hvad er forskellen på at være indianer før og efter, de hvide kom?

Hvad syntes/synes indianerne om at bo i reservaterne?

Afgrænsning

Der er rigtig mange forskellige indianere forskellige steder i Verden, og alle har deres egen forhistorie og kultur. For at jeg kan gå mere i dybden, og projektet ikke skal blive for omfattende, har jeg valgt kun at beskæftige mig med indianerne i Nordamerika.

Forhistorie

Amerika blev i 1492 "opdaget" af Christoffer Columbus, da han trådte i land på den caribiske kyst. Han troede, at han var kommet til Indien, og døbte derfor befolkningen "los Indios", eller "indianerne" på dansk. Da han kom tilbage til Europa, fortalte han alle om "Den Nye Verden", han havde opdaget, men egentlig var Amerika allerede blevet opdaget to gange før.

Allerførst af indianerne. Man mener, at gletsjerne for ca. 50.000 år siden, under istiden, havde dannet en kæmpe isbro mellem Sibirien og Alaska. Nogle asiatiske folkeslag havde så vandret over "broen", og var blevet de første amerikanere.

Senere blev Amerika så opdaget af Leif den Lykkelige, som var en norsk viking, men det gik hurtigt over i glemmebogen. Man mener også, at indianerne muligvis har mødt nogle franske eller portugisiske fiskere, før Columbus kom. Men da Columbus opdagede Amerika, fik det i hvert fald store konsekvenser for indianerne, som boede der i forvejen.

De første nybyggere

Mellem slutningen af 1500-tallet og starten af 1600-tallet begyndte de første nybyggere fra Europa at komme til Amerika. Grunden til at England havde så stor interesse for Nordamerika var, at England og Spanien konkurrerede om at være Europas førende sømagt. Englænderne ville derfor gerne have nogle kolonier i Nordamerika, fordi de så derfra kunne angribe spanske kolonier i Mellem- og Sydamerika.

Flere gange prøvede englænderne forgæves at anlægge kolonier i Nordamerika, men folkene overlevede ikke. De kunne simpelthen ikke klare sig selv derovre. Men i 1606 lykkedes det endelig, da John Smith slog sig ned sammen med 104 nybyggere på et sted i Virginia, som de kaldte Jamestown (se bilag 1). Men de overlevede også kun med nød og næppe - og med hjælp fra indianerne.

Indianerne og de hvide var nemlig ikke bare fjender. Rigtig mange steder kunne de hvide ikke have overlevet uden hjælp fra indianerne. Indianerne havde (og har) en helt anderledes opfattelse af jorden end de hvide. De mente ikke, at jorden tilhørte nogen bestemt eller kunne ejes af nogen, men at den tilhørte os alle sammen. Derfor havde de heller ikke noget imod at "dele" den med de hvide.

Indianerne hjalp europæerne med at få mad, og de handlede også med dem. Indianerne byttede sig til ting, som de ikke selv kunne lave. For eksempel stålkniive, geværer og heste. Mange tror, at indianerne altid har haft heste, men det fik de altså først efter at de hvide kom til Amerika. Så indianerne har altså også fået lidt godt ud af at de hvide kom. Mange tror ligesådan, at indianerne ikke brugte geværer men kun bue og pil, men det passer altså heller ikke.

Europæerne bragte også mange mindre gode ting med sig. For det første var der missionærer, som syntes, at indianerne var hedenske og forventede, at indianerne skulle omvendes til kristendommen. Derudover var der sygdomme som kopper og mæslinger, som indianerne slet ikke havde været vant til før. Derfor havde de

"Isbroen" som indianerne vandrede over

Maleriet her viser nogle indianere og nybyggere, der fejrer nybyggerens første høst, efter at indianerne har lært dem at dyrke majs.

heller ingen medicin for det, og det gjorde, at hele landsbyer blev lagt øde. En pelshandler, som var en slags jæger, der levede alene i bjergene og nogle gange handlede med indianerne, sagde efter en koppepidemi: "Ingen af os havde drømt om, hvor megen død og ulykke denne frygtelige sygdom ville sprede. Det gik først op for os, da vi tog op til lejren og kiggede ind i teltene. I mange af dem var alle døde." (citater taget fra bogen "på opdagelse i Nordamerika", s. 35.)

Historien om Pocahontas

Gennem tiden er der blevet fortalt mange historier om indianerprinsessen Pocahontas. Den mest kendte udgave er nok Disneys tegnefilm om hende. Man skulle tro, at det bare var en gammel legende, men hun eksisterede rent faktisk. Hun levede ca. i år 1595-1617.

Det hele startede i april 1607, da tre skibe sejlede op af Jamesfloden på Amerikas østkyst i staten Virginia. Om bord på skibene var John Smith og 104 andre nybyggere. Det var dem, der skulle grundlægge Englands første vellykkede koloni.

Kolonisterne overlevede ved, at indianerne byttede deres korn med europæernes metaløkser, glasperler og andre ting fra Europa. Sådan fortsatte det hele meget fredeligt, indtil nybyggerne pludselig brød freden. De ville nu prøve at tage kornet fra indianerne med magt. På en ekspedition blev John Smith taget til fange af Pocahontas' far, høvdingen Powhatan. Han blev dømt til døden, men da krigerne skulle til at slå ham ihjel med deres krigskøller, styrtede den 13-årige Pocahontas frem og bad dem om at lade være. Hendes far lod Smith gå, og legenden om Pocahontas var nu skabt. Legenden blev et symbol på venskab mellem indianerne og englænderne. Det lyder måske mærkeligt, at man rettede sig efter en lille pige, men Powhatan-stammen viste dens kvinder stor respekt.

Efter at Pocahontas havde reddet Smiths liv, begyndte Powhatans folk at handle mere med nybyggerne. Smith sagde om Pocahontas: "Velsignet være Pocahontas, den store høvdinges datter i Virginia, ofte har hun frelst mit liv... og var det redskab, der beskyttede denne koloni mod død, hungersnød og kaos." Der var altså ingen tvivl om, at Pocahontas havde skabt fred mellem indianerne og nybyggerne. Men freden holdt ikke ret længe. Der begyndte at komme flere og flere nybyggere til. De øverstbefalende forsøgte at gøre Powhatans magt mindre ved at brænde indianske landsbyer af og kidnappe og myrde de lokale høvdinges børn. I 1613 blev Pocahontas endda selv taget som gidsel. Hun blev holdt fanget i Jamestown et helt år. Men stik imod nybyggernes forventning, var hun faktisk glad for at være der. Hun begyndte at ligne englænderne mere og mere, både i opførsel, tale og påklædning. Hun blev døbt, og endda også gift med en englænder, der hed John Rolfe.

I 1616 sejlede hun til England sammen med sin mand, deres lille søn Thomas og ti indianske ledere. Indianerne havde ingen anelse om, hvor mange nybyggere, der snart ville komme. Da Pocahontas rejste til England, bad hendes far en af høvdingene, der rejste

Pocahontas efter hun begyndte at omgås europæerne.

med hende, om at tælle befolkningen ved at skære hak i en kæp. Høvdingen berettede, at han hurtigt blev "træt" af opgaven.

I London blev Pocahontas taget godt imod. Hun mødte kong James den første og andre fine mennesker. Hun og hendes mand ville rejse tilbage til Amerika igen, men inden hun nåede hjem, døde Pocahontas af kopper. Historien om Pocahontas er et ret godt billede på, hvordan de hvide kom til Amerika, blev venligt modtaget, blev hjulpet af indianerne flere gange og så bagefter bare tog alt, hvad de kunne komme til fra indianerne og fordrev dem.

Fakta om Pocahontas

Indiansk navn:	Matoaka, som betyder "hun kan lide at lege"
Kælenavn:	Pocahontas, som betyder "sprælsk"
Engelsk navn:	Lady Rebecca, som hun fik, da hun blev døbt
Folk:	Powhatan (opkaldt efter hendes far af europæerne)
Stilling:	Datter af høvding Powhatan
Født:	Ca. år 1595 i Virginia tæt ved James-floden
Død:	1617 i Gravesend i England

Flere nybyggere

Som tiden gik, strømmede flere og flere nybyggere til Amerika. En af grundene til, at så mange tog til Amerika, var nok fattigdommen blandt mange folk i Europa på det tidspunkt. Der gik rygter om, at man kunne få god jord i Amerika, næsten gratis! Og så er der jo ikke noget at sige til, at nogle familier valgte at prøve lykken.

Kolonistyrerne (Frankrig, England og Spanien) kæmpede om magten imod hinanden og mod indianerne. Der var mange krige, og nogle af indianere deltog endda i nogle af dem på forskellige kolonimagters sider. For kolonimagterne var det en stor fordel at have indianere med sig, da indianerne tit var virkelig gode krigere. Indianerne troede nok, at de senere ville få glæde af at have hjulpet de hvide. Men mon de gjorde det?...

Det vil nok undre nogen, at indianerne kæmpede med de hvide og nogle gange endda mod andre indianere, i stedet for at holde sammen. Og at de ikke, når nu de var så gode krigere, bare havde forsvaret deres land mod de hvide, da de ankom. Men for det første var alle indianere ikke bare "gode venner". De havde selv indbyrdes magtkampe. For det andet, opfattede de ikke jorden som noget, man kunne eje. De kunne ikke forestille sig, at nogen sådan uden videre kunne komme og gøre krav på jorden. Men det fandt de snart ud af.

Eftersom indianerne var utilfredse med at de hvide gjorde krav på mere og mere af deres land, underskrev England i 1763 en traktat med Nordamerikas indianere, som kaldtes den "kongelige forordning". Denne traktat trak en klar linje ned langs Appalachian Mountains (se bilag 1) og slog fast, at landet vest for denne linje tilhørte indianerne. Her måtte ingen nybyggere tage hen. Nu havde

Mange gange var det fordi, der var fundet guld på indianernes jord, at de hvide ville have jorden.

europæerne faktisk kun et meget lille stykke land tilbage at være på. Grunden til at de afgav sådan et stort stykke land til indianerne, var måske at de ikke anede, hvor stort Amerika egentligt var, for hvis de havde vidst det, havde de nok selv taget en hel del mere fra starten.

Men det var der mange nybyggere, der var helt og aldeles ligeglade med. De brød bare aftalen og tog over på den anden side. Dette var der en høvding, der hed Pontiac, der var høvding for en stamme, der hed Ottawa-stammen, der var meget utilfreds med. Han lavede en række sejrige angreb på engelske forter og bosættelser. Men englænderne var alligevel de stærkeste i det lange løb, så nybyggerne blev ved med at krydse Appalachian Mountains.

Nogle indianere blev sure over at nybyggerne alligevel kom og lavede angreb på nybyggerne. Men mange andre gjorde, som indianerne på østkysten havde gjort: de hjalp de hvide med at overleve, og så snart de hvide kunne klare sig selv, fordrev de indianerne. Nybyggerne gjorde det måske ikke for at gøre indianerne noget, men de ville bare have noget jord til dem selv. Mange af dem drømte om at få en ranch. Og efterhånden som der kom flere og flere nybyggere til, fældede man bare skovene og "flyttede" indianerne over i reservater.

Nogle indianere valgte at rejse med de hvide rundt til byerne for at lave forskellige slags forestillinger.

Europæernes magtkampe

Der var flere og flere nybyggere, der begyndte at trodse kolonistyrerne. De var meget trætte af at de skulle rette sig efter bestemmelser, der blev truffet tusinder af kilometer væk. I 1776 rev de 13 engelske kolonistyrer sig så fri og vedtog den "amerikanske uafhængighedserklæring". England sendte tropper over Atlanterhavet for at forhindre tabet af de 13 kolonier, og de fik hjælp af nogle stammer, der hed creek- og cherokee-stammerne. Men i 1781 blev de slået af de selvstændige amerikanske styrker under George Washington. Denne krig blev kaldt uafhængighedskrigen. I 1783 måtte England acceptere, at de 13 kolonier var blevet til Amerikas Forenede Stater – USA.

Uafhængighedskrigen gjorde indianernes forhold endnu værre. Efter Krigen begyndte endnu flere nybyggere nemlig at krydse "grænsen" over Appalachian Mountains. Og ikke nok med det, for indianerne havde jo deltaget i krigen både på oprørernes og på englændernes side, og den nye amerikanske regering slog nu hårdt ned på de stammer, der havde været på englændernes side. Nogle stammer måtte afgive kæmpestore områder i "bøde".

I 1812 blev der igen krig. Denne gang mellem Canada og USA. Canada var stadig et engelsk kolonistyre, og indianerne sluttede sig til dem, fordi de følte at England var deres forbundsfælle i kampen mod nybyggerne. Men Canada tabte krigen, og indianerne stod nu igen på tabernes side, og skulle "straffes". Den amerikanske general, Andrew Jackson, angreb creek-stammerne i sydøst og drev dem ud af Georgia og Alabama (se bilag 1). I 1830 forbød staterne Georgia, Alabama og Mississippi indianerbosættelser. I mellemtiden var Andrew Jackson blevet præsident, og fik nu vedtaget en ny lov. Grænsen mellem indianerne og nybyggerne blev nu rykket vestpå til

Maleriet her forestiller en flok nybyggere, der er ved at krydse Appalachian Mountains.

floden Mississippi (se bilag 1). Alle indianerne øst for floden blev nu samlet sammen af soldater og eskorteret til reservater vest for Mississippi. Vejen, som de gik, blev af indianerne kaldt "tårernes vej", fordi ca. en fjerdedel af indianerne, der gik den, døde undervejs. Sioux-høvdingen, Red Cloud sagde på et tidspunkt om europæerne: "De hvide gav os mange løfter, flere end jeg kan huske, men de holdt kun ét. De sagde, de ville tage vores land, og de tog det."

Indianernes kulturer og levemåder

Indianerne var slet ikke, som mange ellers tror, ét folk (se evt. bilag 2). De havde alle deres forskellige skikke, religioner, traditioner og levemåder – ligesom europæerne selv. Men da Columbus troede, han var kommet til Indien, kaldte han bare dem alle sammen for indianere, og det har medvirket til mange misforståelser. De havde deres egne problemer og konflikter med hinanden, ligesom vi selv havde i Europa.

Der var mange forskellige levemåder og kulturer, eftersom jorden også var vidt forskellig rundt omkring i Nordamerika. Det er umuligt at fortælle om dem alle sammen, men jeg vil prøve at fortælle lidt om nogle af dem.

I polarområderne nordpå var indianerne eskimoer. Her levede man af sælragt og fiskeri, og man boede i snehytter. Alle længere rejser over land foregik på hundeslæde, og man fiskede og jagede fra specielle både, som man byggede af dyreknoget og skind. Eskimoerne troede på magtfulde ånder, som styrede verden og deres eget liv. Disse indianere har nok ikke mærket en hel masse til de hvide, da de nybyggerne jo nok ikke var særlig interesserede i det kolde og ugæstfrie klima, der var der.

I det nordøstlige område af Nordamerika var mange indianere krigere. Her var der en masse forskellige stammer, der havde sluttet sig sammen til ét stort forbund, som de kaldte Irokeserforbundet. De var tit i krig med bl.a. huron-indianerne og Irokeserne. Landskabet var meget varieret med lange klippekyster, frugtbare dale og rivende floder. Indianerne her var både jægere og bønder. Mændene gik tit på jagt eller fiskede, imens kvinderne lavede markarbejdet. Man dyrkede meget af ris, men man dyrkede også tobak, som mændene røg når de mødtes, eller som led i religiøse ritualer.

Mod sydøst er klimaet meget regnfuldt og jorden er meget frugtbar. Indianerne her var bønder, og de dyrkede kartofler, græskar, vandmeloner, majs og tobak. På grund af den gode jord, var dette område Nordamerikas tættest befolkede område. Der boede mellem 150 og 200 forskellige stammer her. Det var disse stammers land, nybyggerne i starten gjorde krav på, da de sendte indianerne ad tårernes vej over på den anden side af Mississippi.

I "midten" af Nordamerika var der prærieland. Prærieindianerne var "rigtige" indianere, som for det meste ser dem på film. De boede i tipier, som er spidse telte lavet af nogle lange pinde med bisonkind over som teltdug. Disse indianere brugte bisonen til alt muligt. Kødet spiste de, skindet lavede de f.eks. telte, tøj og trom-

Cherokee-indianerne på vej til reservater i Oklahoma ad "tårernes vej".

En indianerfamilie fra det nordlige område af Nordamerika.

mer af, dens møg brugte de til brændsel og hornene lavede de smykker og skeer ud af. Der gik ikke noget som helst til spilde. Nogle af disse indianere var nomader. De kunne nemt klappe deres tipier sammen, og så fulgte de bare med bisonflokkene rundt. Andre var halv-nomader, og boede i faste landsbyer, men var ude på jagt en stor del af året. Det var f.eks. sioux-stammen. Men disse indianeres tilværelse blev fuldstændig ødelagt da de hvide kom. De hvide skød bisonerne, tog skindet og lod resten ligge på prærien og rådne. På denne måde fik de hurtigt næsten udryddet bisonen og dermed fjernet prærieindianernes livsgrundlag. Inden de hvide kom, var der ca. 75 millioner bisoner. I 1870 var der ca. 14 mio. bisoner. 15 år senere, i 1885, var der kun 20.000 tilbage, og omkring 1900 var der knap 1.000 bisoner tilbage. I dag er bisonen fredet.

I sydvest levede der to forskellige slags indianere. Nogle stammer var agerdyrkere og andre var jægere og samlere og levede et omstrejfende liv. Agerdyrkerne blev kaldt "pueblo-indianerne". ("Pueblo" er spansk og betyder by.) De byggede en helt speciel slags huse. Husene byggede de op af skråninger, og de blev bygget af sandsten. De var med flade tage, så man kunne bruge hinandens tag som terrasse. Der var ingen trapper op til husene, men stiger i stedet. Grunden til at de brugte stiger i stedet for trapper var, at pueblo-indianerne tit havde store forråd af squash, majs, bønner og tobak, som de havde dyrket, og når der så kom nogen for at stjæle det, kunne pueblo-indianerne bare trække stigerne op, så de andre ikke kunne komme ind.

Hierarkiet i de forskellige indianerstammer var også meget mere kompliceret, end mange lige tror. Mange tror, at der bare var en masse stammer, som hver havde en høvding, som var ligesom en konge. Det troede europæerne også, når de ville prøve på at få én høvding til at skrive under på at sælge en masse jord, men så enkelt var systemet altså ikke altid. I mange samfund var høvdinge nemlig bare mennesker med indflydelse. De talte kun på vegne af de grupper indenfor deres eget folk, som havde valgt at følge dem. De havde altså ikke bare magt til, bare at gøre som de selv syntes. I mange samfund var der dog en slags "overhøvding", som så kunne rådgive landsbyhøvdingene. Men høvdingen havde altså stadig ikke på samme måde magt til at gøre, hvad han selv ville, som en konge havde det.

I nogle samfund gik det at være høvding i arv fra far til søn, men en dårlig høvding kunne sagtens sættes af. Der var enkelte kvindelige høvdinge, men ikke ret mange. Ikke, at kvinderne blev undertrykt overhovedet, for mange indianerstammer havde nemlig stor respekt for deres kvinder. Kvinderne var tit dem, der rådgav mændene, som så udførte bestemmelserne. For eksempel, hvis en stamme havde et råd, der bestemte over stammen, så var det mændene, der sad i rådet, men kvinderne der bestemte, *hvem* der skulle sidde i rådet.

Der var også stor forskel på, hvordan de forskellige stammer håndterede problemer med nybyggerne. Mange stammer valgte at

En bisonokse

Husene, som "pueblo-indianerne boede i.

angribe de hvide, mens andre stammer simpelthen gik til domstolene. Nogle stammer havde også deres eget alfabet og, og nogle udgav endda deres egen avis. Nogen deltog i OL, og der var endda også nogle indianere, der på et tidspunkt havde bomuldsplantager og sorte slaver. Men fælles for alle indianere er deres livssyn. De opfatter alle mennesker, dyr og planter som én stor familie, og Jorden som deres moder. De synes ikke, at man kan eje eller sælge jorden. For dem er dét som at ville eje eller sælge havet, luften eller skyerne.

Slaget ved Little Big Horn og massakren ved Wounded Knee

Slaget ved Little Big Horn og massakren ved Wounded Knee var to meget vigtige begivenheder i kampen mellem indianerne og nybyggerne. Det startede med, at der blev fundet guld i "Black Hills", som tilhørte lakota-indianerne. Da de hvide i 1876 ville flytte indianerne derfra og over i et reservat for selv at få gullet, slog lakota-krigerne en masse soldater ihjel. En uge senere angreb George Armstrongs 7. kavaleri så lakota-indianerne ved Little Big Horn-floden i Montana. Her blev alle 215 amerikanske soldater slået ihjel af indianerne.

Op igennem 1880'erne blev alle stammer efterhånden involveret i kampen mod amerikanerne og i 1890 omringede en flok amerikanske soldater så en sioux-lejr ved Wounded Knee. Der dræbte de 350 indianere, både mænd, kvinder og børn. Massakren ved Wounded Knee bliver betragtet som enden på "den direkte krigs politik", hvor man f.eks. bare dræber kvinder og børn. I stedet begyndte man nu at bruge andre metoder. Man begyndte f.eks. at sende indianerbørnene på kostskoler. På kostskolerne fik børnene så en europæisk opdragelse, og de fik ikke undervisning i deres egen kultur, og nu ville man prøve at "afskaffe" indianerne på den måde. I dag mindes man hvert år massakren ved Wounded Knee ved at genopføre slaget.

Hvert år genopfører man slaget ved Wounded Knee til minde om begivenheden.

Mediernes fremstilling af indianerne

Westernfilmene har altid villet skabe helt bestemt billede, hvordan indianerne er og lever. Men dette billede har ændret sig gennem tiderne. Til at starte med var indianerne i westernfilmene altid de onde, der kom og angreb nybyggerne, og nybyggerne var helt de uskyldige, som bare ville have et lille stykke jord og holde fred. Senere har dette billede ændret sig. Man kan sige, at indianerne og de hvide har byttet roller, så det nu er de hvide, der er de onde, der kommer og ødelægger indianernes tilværelse, burer dem inde i reservater og i det hele taget behandler dem fuldstændig uretfærdigt. Dette kan man f.eks. se i filmen "Danser med ulve" eller i serien "Lille doktor på prærien". Det er nok det nye "billede", der har mest at gøre med virkeligheden, men indianerne *kunne* altså også godt finde på at angribe nybyggerne. Og det er da også klart, sådan som de blev behandlet. Men en ting er i hvert fald sikkert; nybyggerne var ikke, som de fremstår i de første westernfilm, helt uskyldige og fredelige.

Indianerne i dag

Nogen tror, at indianerne stadig går rundt i det tøj som de gjorde for 400-500 år siden og lever på samme måde. At de stadig bor i tipier og rider over prærien i fuld gallop på hesteryg. Men tiderne skifter, og man må tilpasse sig. Da nutidens indianeres forfædre fik "besøg" af de hvide, tog de jo også imod gevæerne og hestene. Det blev de ikke mindre indianere af. Altså kan nutidens indianere også gå i skole, bo i et hus og have en computer uden at blive mindre indianere af den grund. Prøv bare at tænke på, hvordan vi selv levede her i Danmark for 400-500 år siden. Vi lever i hvert fald heller ikke på samme måde længere. I dag kæmper mange indianere mod de samme sociale problemer, som alle mulige andre amerikanere kæmper mod; fejrlærning, alkoholisme, en arbejdsløshed på over 70% og boligmangel. Men der er dog en ting, som er meget positiv for indianerne: De unge er ved at vende tilbage til indianerkulturen igen.

Grunden til, at de unge er ved at vende tilbage, er nok, at deres bedsteforældre jo ikke rigtig var i stand til at give så meget af den gamle kultur videre, da mange af deres forældre jo var blevet sendt på kostskoler og dér blevet opdraget til, at det var bedst at være som de hvide, og at dét var vejen frem. Den unge generations forældre havde så ligesådan ikke så stor mulighed for at give kulturen videre, da de jo ikke selv havde fået så meget af den fra deres forældre. Dette har den unge generation så nærmest gjort oprør imod, og krævet at få noget af den kultur tilbage, som de aldrig har haft mulighed for at lære at kende.

At de unge gerne vil være "rigtige indianere" igen, kan også ses på indianernes årlige powow, hvor der hvert år er flere og flere unge, der deltager. Powow er en stor fest, som indianerne holder, hvor der de danser. Der kommer ikke ret mange turister til festen, så det er ikke derfor, de holder den. De holder festen for at hædre deres forfædre og for at holde traditionerne ved lige.

De små familielandbrug, som i sin tid fik nybyggerne til at komme ud på prærien, har store vanskeligheder. Det gør, at de unge hvide derfra søger ind til de større byer til økonomiske vækstområder. Men indianerne bliver der. I mange små byer i South Dakota består befolkningen af gamle hvide mennesker og unge indianere. I mange byer dér er gennemsnitsalderen for de hvide der bor der ca. 54 år, mens gennemsnitsalderen for indianerne der bor der er ca. 14 år. Indianerne dér siger, at de er kommet hjem, I South Dakota er indianerne dem, der er bedst uddannet, og der er flere og flere indianere, der søger ind på de indianske universiteter.

I 400 år har det været indianernes budskab, at vi skulle passe på miljøet og på Jorden. Det er der endelig nogen, der er ved at indse i dag. En indiansk kunstner havde lavet et stort amerikansk flag fyldt med kyllinger på. Kyllingen symboliserer fejhed, og er her et symbol på amerikanerne. Indianeren sagde, at det er så let at beskytte Jorden og miljøet, men at man bare bliver nødt til at give afkald på nogle få luksusting, og det har amerikanerne ikke lyst til. Livssynet om at beskytte Jorden og miljøet har indianerne altså stadigvæk.

En hjemløs indianer.

Indianerne har også taget moderne midler i brug til deres powow.

Det amerikanske flag med kyllinger på.

Kasinoer i reservaterne

Som tiden gik, fik de hvide efterhånden fanget alle indianere og lukket dem inde i reservater. Det er jo helt klart, at indianerne ikke kunne lide at skulle være i reservaterne. Det var jo nærmest som at blive sat i bur. Og så blev nogle af stammerne oven i købet puttet sammen med andre stammer og måtte dele "bur" med fremmede stammer. Der var flere indianere, der prøvede på at flygte til Canada, men de fleste gange blev de fanget igen og enten skudt af amerikanske soldater, eller også blev de bare sendt tilbage til reservatet igen, eller måske endda til et helt fremmed reservat.

Men i dag er reservaterne faktisk gået hen og blevet lidt en fordel for indianerne. I reservaterne har de nemlig selvstyre. Det vil sige, at der ikke er nogen andre end indianerne selv, der kan bestemme noget som helst over noget inde i reservaterne. Det vil sige, at ting, som er forbudt i staterne, som reservaterne ligger i, godt kan være lovligt i reservaterne. I dag må indianerne godt komme udenfor reservaterne og de hvide må godt komme nogle bestemte steder inde i reservaterne, så dette giver indianerne har mulighed for f.eks. at åbne et kasino i deres reservat, hvor gambling ellers er ulovligt lige udenfor reservatet. Det vil sige, at reservatets kasino er den eneste mulighed for at spille i miles omkreds. Det er også indianere (en stamme, der hedde Mashantucket pequot-stammen), der ejer verdens største kasino, Foxwoods, i Connecticut. Dette kasino ligger lige mellem New York City og Boston altså 22-24 millioner mennesker med relativ høj indkomst kun to timers bilkørsel derfra. På grund af kasinoerne tjener nogle indianere nu rigtig mange penge til reservaterne, og kan så begynde at købe noget af deres gamle, hellige jord tilbage.

Men de hvide er stadigvæk utilfredse med indianerne. Først sagde de, at indianerne skulle "integrere" sig og blive ligesom de hvide, få et job, tjene penge og så videre. Da opfattede de indianerne som "dumme" på to forskellige måder. På den ene måde mente de, at indianerne var dumme, fordi de ikke "duede" til noget af det, som man skulle kunne i Europa. På den anden måde var de dumme, fordi de var arrogante og ikke ville "nedværdige" sig til at tjene penge. Men da indianerne så lavede kasinoer, var der ikke længere nogen af de to påstande, der kunne passe på dem. Så blev de hvide jo nødt til at finde på noget nyt at beskyldte indianerne for. Og det gjorde de også. Nu siger de hvide, der bor i området af kasinoerne, nemlig, at kasinoerne er ulovlige, fordi de ikke bliver beskattet, og at indianerne "fjerner" pengene fra økonomien. "Som om vi gravede dem ned," siger en indianer fra et af kasinoerne. Men kasinoerne er altså lovlige, og de bliver også beskattet – bare ikke af staterne, men af reservaterne.

Men det er ikke alle indianere, der er så heldige, at deres reservat ligger i en stat, hvor det er forbudt at spille. Få stammer er heldige at have resurser som kul og olie, og kan på den måde tjene penge, men der er stadig mange stammer, som har det meget svært økonomisk. Der er lidt stridigheder mellem stammerne, om hvor vidt de nu rige stammer skal hjælpe de fattigere. Nogen siger, at de

Nogle indianere kommer efterhånden til at ligne mere efter amerikanere.

rige stammer skal give nogle penge til de fattigere, mens andre så siger, at de fattige stammer er nødt til at lære at klare sig selv, og at de skulle have holdt sammen for 400 år siden i stedet for.

De indianere, der hverken har kasinoer eller kul og olie kan bl.a. tjene penge på at sælge forskellige ting til turisterne. Ved reservaterne har de ofte små butikker med alle mulige ting, de har lavet, som de så sælger til turisterne som souvenirs. Nogle gange går de også rundt ved dørene og sælger det, og andre gange sidder de et eller andet sted, f.eks. på gaden, med en lille bod med alle deres ting. De ting, de sælger, kan være forskellige slags smykker, kunst, træudskæringer eller kopier indianerudstyr som legetøj til børn, som f.eks. små flitsbuer eller indianerfjer til at sætte i håret.

En indianerkvinde, der prøver at sælge nogle smykker.

Uddannelse til indianerne

I reservaterne kæmper man også stadig med følgesygdommene, fra da de hvide kom. Enkelte steder har 90% sukkersyge, og næsten ligeså mange lider af alkoholisme. På sygehusene anbefaler de stadig, at man, udover den behandling man får der, også bruger nogle af de traditionelle gamle metoder som bønner og forskellige ceremonier. Den store sygdomsprocent gør, at der er hårdt brug for læger og sygeplejersker. Før i tiden kunne indianerne kun blive uddannet på almindelige universiteter sammen med de hvide. Der var, i 1965, tit en frafaldsprocent på ca. 90%, så det var jo ikke særlig effektivt for indianerne. Derfor grundlagde Oglala sioux-stammen i 1971 "Oglala Dakota College", som blev et indianeruniversitet. Her bliver indianerne så uddannet til forskellige jobs i reservatet, og de vigtigste uddannelser er lærer og sygeplejersker. Før i tiden, var de fleste af dem, der arbejdede i reservaterne hvide. I 1950'erne var der måske 2 indianske lærer i et stor reservat, hvor det nu ca. er halvdelen af lærerne, der er indianere. Et andet job med stor fremgang i reservaterne er advokater. For ca. 30 år siden var der måske 25 indianske jurister, hvor der i dag er ca. 1000. Det gør, at indianerne har fået lettere ved at tale for sig i retten, fordi de nu meget bedre kan få advokater, der er på "deres egen side" og ikke på amerikanernes.

Konklusion

Da nybyggerne begyndte at komme til Amerika i starten af 1600-tallet, tog indianerne rigtig godt imod dem. De havde ikke noget imod at dele deres land med nybyggerne, da de havde det livssyn, at alt og alle levende var brødre og søstre. Dengang havde de heller ingen anelse om, hvor mange hvide, der ville komme.

I starten handlede nybyggerne sig til bl.a. mad fra indianerne, og de fleste nybyggere ville ikke have klaret den, hvis ikke det havde været for indianerne. Men lige så snart, nybyggerne begyndte at kunne klare sig selv, ville de ikke længere handle og være gode venner med indianerne. Nu begyndte de at gøre krav på indianernes land. Indianerne kunne slet ikke forstå de hvides tankegang, for for indianerne var dét som at ville eje himlen eller skyerne. De kunne slet ikke forstå, hvordan de hvide ville eje jorden.

Der kom flere og flere nybyggere til, og de fordrev bare indianerne længere og længe vestpå. De gav indianerne en masse løfter om, at *nu* ville de ikke tage mere af deres land. De underskrev traktater, der satte grænser for, hvor nybyggerne måtte "gå til". Men de brød det ene løfte efter det andet. Hver gang de havde sat en grænse, blev de bare ved med at flytte den (og indianerne) længere og længere vestpå, tit var det på grund af guld.

Der var mange krige mellem indianerne og nybyggerne, men til sidst fik nybyggerne efterhånden tvunget alle indianerne over at bo i reservater. Nu havde de styr på indianerne, men indianerne var gået fra at have haft hele landet for dem selv til at være blevet en "ø" af indianere midt i en "sø" af hvide. Indianerne brød sig selvfølgelig ikke om at være nødt til at bo i reservaterne, så en del prøvede at flygte men blev fanget igen.

I dag er reservaterne blevet en fordel for nogle indianere. Selvstyret har givet dem mulighed for bl.a. at åbne store kasinoer, så nogle indianere i dag faktisk er blevet meget velhavende. I USA bor de fleste indianere stadig i reservaterne, men størstedelen af Canadas indianere er nu integrerede i samfundet og bor ude i byerne.

I dag går indianere også i skole ligesom alle andre amerikanere. Indianerne har endda deres egne universiteter. Selvom nutidens indianere lever mere og mere ligesom almindelige, hvide mennesker, er de stadig indianere. De har nemlig stadig det samme livssyn som for 400 år siden, og de ved, hvem de er, og hvor de kommer fra.

Man har i mange år troet, at indianerne var ved at forsvinde. I 1600-tallet var der ca. 1 million indianere tilbage i Nordamerika. I 1850 var der kun ca. 250.000 tilbage, men i dag er der ca. 2 millioner indianere i Nordamerika. Indianerne er altså ved at vende tilbage efter lang tids undertrykkelse. Nogle stammer har retsforfulgt USA og dermed fået noget af deres gamle, hellige jord tilbage. Der er også flere og flere unge indianere, der genoptager deres gamle kultur, så man kan vist sige, at fremtiden ser lys ud for indianerne.

Litteraturliste

Litteraturliste

Titel	Forfatter	Type
På opdagelse i Nordamerika	Bill Asikinack og Kate Scarborough	Bog
Indianernes Amerika	Jason Hook	Bog
Det vilde vesten	Stuart Murray	Bog
Nordamerikas historie i det 19. århundrede	Finn Madsen	Bog
Det første folk – det sidste ord	Temalørdag på DR2 18. marts 2000	Video
De kalder os indianere	Stig Thorsohn	Video

Nogle af billederne er taget fra ovenstående fire bøger og fra filmen ”Det første folk – det sidste ord”.

Mette Louise V. Lauridsen